

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ «УНІВЕРСУМ»

Циклова комісія з педагогічної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ МОВИ

для студентів

спеціальності

013 Початкова освіта

освітньо-професійної програми

Початкова освіта

освітньо-професійного ступеня

фаховий молодший бакалавр

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 1125

Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)

« » 20 23 р.

Київ-2023

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	3 /90	
Курс	4	
Семестр	VII	VIII
Кількість змістових модулів з розподілом:	2	
Обсяг кредитів	2	1
Обсяг годин, у тому числі:	60	30
Аудиторні	28	14
Модульний контроль	4	2
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	28	14
Форма контролю	залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – формування у майбутніх вчителів початкових класів компетентностей професійної діяльності, розкриття ролі психічних процесів в утворенні і сприйнятті мови; вплив мови на свідомість та поведінку людини, вивчити особливості розвитку мови та мовлення в онтогенезі.

Зміст курсу упорядкований у відповідності з концепцією розвитку нової національної освіти, з ідеями українських науковців та видатних громадських діячів.

Завдання:

- встановити взаємозв'язок між процесами породження й сприйняття мовлення;
- охарактеризувати ключові поняття психології мови;
- визначити психологічні та лінгвістичні складові процесів породження, сприйняття та розуміння мовленнєвого висловлювання, що є результатом мовленнєвої діяльності людини;
- розкрити особливості розвитку мови та мовлення в онтогенезі; співвідношення психології мови з іншими науками.

Дисципліна «Психологія мови», забезпечує оволодіння студентами загальними, фаховими та предметними компетентностями:

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
Загальні компетентності		
ЗК-1	Здатність навчатися й оволодівати сучасними знаннями.	Модуль 1: 3, 4, 5. Модуль 2: 1-3
ЗК-3	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми у процесі професійної діяльності; здатність приймати обґрунтовані рішення, працювати автономно.	Модуль 1: 2, 7. Модуль 2: 3, 4.
ЗК-6	Здатність діяти на основі принципів і норм етики, правил культури на основі загальнолюдських та національних цінностей, норм суспільної моралі; дотримуватися принципів педагогічної етики.	Модуль 1: 3, 4, 5. Модуль 2: 1-3
Фахові компетентності		
ФК-12	Здатність до проєктування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування освітнього процесу в	Модуль 1: 3, 4, 5.

	початковій ланці освіти.	Модуль 2: 1-3
ФК-13	Здатність учителя до здійснення виховної діяльності з учнями початкової школи; здатність до планування, проєктування й аналізу виховного процесу початкової школи як цілісної педагогічної системи.	Модуль 1: 1, 4, 8. Модуль 2: 2-4.
ФК-17	Здатність застосовувати комунікативні знання, навички, вміння, настанови, стратегії й тактики комунікативної поведінки, здобутий досвід комунікативної діяльності, а також індивідуально-психологічні якості особистості задля успішного здійснення в конкретних умовах педагогічної комунікативної діяльності зі здобувачами початкової освіти, батьками, колегами.	Модуль 1: 1, 4, 10. Модуль 2: 1-4
ФК-18	Здатність здійснювати професійні функції в процесі інклюзивного навчання, ураховуючи різні освітні потреби учнів з обмеженими можливостями здоров'я.	Модуль 1: 3, 4, 5. Модуль 2: 1-3
ФК-10	Здатність до розвитку учнів початкової школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку.	Модуль 1: 1, 4, 9. Модуль 2: 3-4
ФК-11	Здатність до застосування знань про особливості засвоєння навчального матеріалу учнями початкової школи у відповідності з їхніми індивідуальними та віковими характеристиками сприймання, уваги, уяви, пам'яті, мислення; володіння психологічними методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів дітей і спроможність їх урахування в проєктуванні педагогічного процесу.	Модуль 1: 3,4,5 Модуль 2:1-2
Предметні компетентності		
	Здатність дотримуватись вимог нормативно-правових документів, що регламентують організацію освітнього процесу.	Модуль 2: 4
	Здатність планувати роботу вчителя, розробляти календарно- тематичне планування динаміки розгортання змісту освітніх галузей, план виховної роботи, планувати професійний саморозвиток вчителя.	Модуль 1: 3, 4, 5. Модуль 2: 1-3
	Здатність до здійснення психолого-педагогічної діагностики учня.	Модуль 1: 1, 5, 7. Модуль 2: 1-3
	Здатність добирати доцільні методи, засоби й форми	Модуль 1: 6, 7,

	навчання, відповідно до особливостей учнів класу.	8
	Здатність до організації співпраці з батьками в різних формах взаємодії.	Модуль 2:1-3
	Здатність до урахування при створенні освітнього середовища індивідуальних потреб учнів.	Модуль 1: 7 Модуль 2: 1
	Здатність до використання інформаційно-комунікаційних технологій, орієнтуватися в інформаційному просторі, володіти й оперувати інформацією відповідно до потреб ринку праці	Модуль 1: 7-10 Модуль 2: 1-4

3. Результати навчання за дисципліною

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- демонструвати спроможність виявляти актуальні та потенційні проблеми учнів (ПРН-9);
- володіти уміннями організовувати продуктивне інклюзивне навчання (ПРН-10);
- проєктувати зміст і методику проведення виховних заходів для здобувачів початкової освіти (ПРН-16).
- демонструвати знання щодо історичного аспекту дослідження мови, мовлення та мовленнєвої діяльності в Україні та світі;
- володіти знаннями щодо психофізіологічної структури мовленнєвої діяльності;
- розуміти специфіку механізмів мовленнєвої діяльності;
- розуміти особливості розвитку мови та мовлення під час нормального та аномального онтогенезу;
- розуміти лінгвістичні основи мовленнєвої діяльності;
- мати знання щодо основних моделей породження мовлення;
- демонструвати готовність використовувати методи дослідження мови у дітей у своїй професійній діяльності.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	сем	практ	пк	с.р.
Змістовий модуль 1. Мова. Мовлення. Мовленнєва діяльність.						
Тема 1. Загальні основи психології мови.	6	2	2			2
Тема 2. Функціонально-сміслові типи мовлення як психолінгвістична і лінгвометодична проблема.	6	2	2			2
Тема 3. Психолінгвістичний аналіз розгорнутого і усного висловлювання.	6	2	2			2
Тема 4. Вдосконалення лінгво-методичної системи в аспекті наступності і перспективності.	8	2	2			4
Тема 5. Психолінгвістичні особливості формування мовних понять.	6		2			4
Тема 6. Онтогенез мовлення	4		2			2
Тема 7. Психолінгвістичні моделі породження та сприйняття мовлення.	6		2			4
Тема 8. Текст як об'єкт психолінгвістики.	6		2			4
Тема 9. Експеримент у психолінгвістиці. Експериментальне вивчення побудови висловлювання та зв'язного тексту	4		2			2
Тема 10. Імовірнісний прогноз та відновлення цілісності тексту.	4		2			2
Модульний контроль	4				4	
Разом за змістовим модулем 1	60	8	20		4	28
Разом за 7 семестр	60	8	20		4	28
Змістовий модуль 2. Зв'язок психології мови з іншими науками та прикладні аспекти						
Тема 1. Проблеми етнопсихолінгвістики.	8	2	2			4
Тема 2. Патопсихолінгвістика.	8	2	2			4
Тема 3. Прикладні аспекти психолінгвістики в умовах воєнного стану	8	2	2			4
Тема 4. Інтерпретація смислів та моделі світу.	4		2			2
Модульний контроль	2				2	
Разом за змістовим модулем 2	30	6	8		2	14
Разом за 8 семестр	30	6	8		2	14
Усього годин	90	14	28		6	42

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Мова. Мовлення. Мовленнєва діяльність.

Тема 1. Загальні основи психології мови.

Об'єкт і предмет вивчення психології мови, відмінність психології мови від традиційної описової лінгвістики. Причини появи психології мови. Цілі і завдання дисципліни, основні напрямки дослідження – вітчизняні і за кордоном. Міждисциплінарний характер психології мови. Мова – мовлення – мовленнєва діяльність

Ключові поняття: *психологія мови, психолінгвістика, мова, мовлення, мовленнєва діяльність.*

Основна література: 4, 5, 6.

Додаткова література: 2

Семінар 1. Історія становлення психології мови

Тема 2. Функціонально-сміслові типи мовлення як психолінгвістична і лінгвометодична проблема.

Характеристика функціонально-сміслових типів мовлення. Біхевіоризм і підстави теорії мовленнєвої діяльності. Л.С. Виготський про витоки психічної діяльності людини (свідомість – система тісно взаємопов'язаних психічних процесів, що складається і розвивається по мірі розвитку дитини; формування свідомості – послідовне згортання зовнішньої дії спочатку в мовленнєву, а потім – у власне розумову). Вивчення механізмів психічної діяльності людини в роботах М.О. Бернштейна і П.К. Анохіна (теорія фізіологічної активності). Відмінність реальної мови від системи «мови» Соссюра: «центр» і «периферія» у мовленнєвій діяльності; ситуація у мовленнєвій діяльності.

Ключові поняття: *типи мовлення, біхевіоризм, свідомість, мова, мовлення, мовленнєва діяльність.*

Основна література: 4, 5, 6.

Додаткова література: 4

Семінар 2. Характеристика мови та мовлення. Фізіологічні основи розвитку мовлення.

Тема 3. Психолінгвістичний аналіз розгорнутого і усного висловлювання

Загальні поняття про психолінгвістичний аналіз розгорнутого і усного висловлювання. Знак як позначення (найменування) не окремого денотата, а цілої ситуації. Неможливість існування найменування в абсолютному відриві від зв'язків із численними ситуаціями, що існують у б свідомості реципієнта. Найменування без зв'язків із ситуацією – ідеалізований об'єкт соссюрівської «мови». Оволодіння мовою – процес осягнення світу в процесі спілкування з людьми, завдяки присвоєнню знаків мови і перетворенню їх у внутрішні символи мислення.

Ключові поняття: *аналіз, синтез, усне висловлювання, розгорнуте висловлювання.*

Основна література: 4, 5, 6.

Додаткова література: 4

Семінар 3. Мовленнєва діяльність як категорія психології мовлення. Мовлення як об'єкт наукових досліджень.

Тема 4. Вдосконалення лінгво-методичної системи в аспекті наступності і перспективності.

Лінгво-методична система в аспекті наступності і перспективності. Діти-Мауглі – приклад того, що нормальне формування систем, які забезпечують засвоєння мови, вимагає своєчасної їх стимуляції мовленнєвими сигналами. Критичний період для успішного засвоєння мовлення. Дитяче мовлення як ключ до розуміння пізнавальних процесів. Мовлення, інтелект, знаки. Засвоєння мовлення дитиною: домовленнєвий період, засвоєння звукової форми, зв'язок звучання зі змістом, активне зростання запасу слів, оволодіння морфологією, помилки у мовленні дітей, дитяча словотворчість, оволодіння синтаксисом, оволодіння значенням слова, «батьківська» мова, дитячі слівця, теорія.

Ключові поняття: мовлення, інтелект, знаки, наступність, перспективність.

Основна література: 4, 5, 6.

Додаткова література: 4

Семінар 4. Закономірності опанування компонентами мовної системи.

Семінар 5. Психолінгвістичні особливості формування мовних понять.

Семінар 6. Онтогенез мовлення.

Семінар 7. Психолінгвістичні моделі породження та сприйняття мовлення.

Семінар 8. Текст як об'єкт психолінгвістики.

Семінар 9. Експеримент у психолінгвістиці. Експериментальне вивчення побудови висловлювання та зв'язного тексту

Семінар 10. Імовірнісний прогноз та відновлення цілісності тексту.

Змістовий модуль 2. Зв'язок психології мови з іншими науками та прикладні аспекти

Тема 1. Проблеми етнопсихолінгвістики.

Етнопсихолінгвістика – наука, що займається дослідженням взаємовідносин між мовою і культурою. Культура матеріальна і духовна. Мова як невід'ємна частина культури. Гіпотеза лінгвістичної відносності Сепіра-Уорфа: структура мови визначає структуру мислення і спосіб пізнання зовнішнього світу. Сильний і слабкий варіанти гіпотези Сепіра-Уорфа. Національно-культурна специфіка слова. Дві точки зору на прояв культури в слові: лінгвістична та психолінгвістична. Розуміння фонового знання як пресуппозиціонального. Фонове знання – приналежність глибокого рівня свідомості, внутрішня ідеальна модель зовнішнього світу або його фрагмента. Два рівні свідомості у психолінгвістиці: мовна (вербальна, логічно усвідомлювана й експліцитна) та немовна (невербальна, смислова, неусвідомлювана та імпліцитна). Лакуни – базові елементи національної специфіки лінгвокультурної спільності, що утрудняють розуміння фрагментів тексту реципієнтами інших культур. Типи лакун: лексичні, граматичні, стилістичні.

Ключові поняття: психологія мови, психолінгвістика, мова, мовлення, мовленнєва діяльність.

Основна література: 4, 5, 6.

Додаткова література: 4

Семінар 1. Національно-специфічні (лакунізовані) особливості мовлення: спосіб заповнення пауз, спосіб розкладання слова, якщо необхідно точно транслювати його співрозмовнику, етикетні характеристики актів спілкування, рольові особливості спілкування, номенклатура текстових стереотипів.

Тема 2. Патопсихолінгвістика.

Патопсихолінгвістика – наука про відхилення у формуванні та протіканні мовленнєвих процесів

в умовах несформованості або розпаду особистості. Мовлення у стані емоційної напруженості та її особливості (лінгвістичні та семантичні). Мовлення у зміненому стані свідомості та його характерні риси (зниження різноманітності лексики, стереотипізація мовлення, спрощення синтаксису, збільшення кількості помилок, розмивання цілісності мовлення, дестабілізація мовної свідомості). Мовлення при окремих захворюваннях.

Ключові поняття: *патопсихолінгвістика, емоційна напруженість, мова, мовлення, мовленнєва діяльність.*

Основна література: 4, 5, 6.

Додаткова література: 4

Семінар 2. Роль мови у процесі фантастичних відображень дійсності.

Тема 3. Прикладні аспекти психолінгвістики в умовах воєнного стану

Значення психолінгвістики при нейролінгвістичному програмуванні й автоматичному аналізі текстів, при вивченні проблем словесного маніпулювання особистістю. Судова психолінгвістика в умовах воєнного стану. Ідентифікація особистості на основі мовлення. Мова і гендер. Гендерлект – сукупність особливостей мовленнєвого стилю чоловіків і жінок. Прояв мовленнєвого стилю на двох рівнях: мовленнєвої поведінки й мовлення.

Ключові поняття: *психологія мови, психолінгвістика, нейролінгвістичне програмування, мова, мовлення, мовленнєва діяльність.*

Основна література: 4, 5, 6.

Додаткова література: 4

Семінар 3. Основні особливості мовленнєвого стилю чоловіків і жінок.

Семінар 4. Інтерпретація смислів та моделі світу.

6. Контроль навчальних досягнень студентів

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів.

Види діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максим. кількість балів	Кількість одиниць	Максим. кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	3	3
Відвідування семінарських занять	1	4	4	1	1
Робота на семінарському занятті	10	10	100	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	10	50	4	20
Виконання модульної роботи	25	2	50	1	25
Разом		-	208		89
Максимальна кількість балів	297				
Розрахунок коефіцієнта	2,97				

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Завдання для самостійної роботи є необхідною частиною навчально-методичного комплексу дисципліни.

Зміст самостійної роботи студентів має таку структуру:

1. Опрацювати зміст тем за літературою.
2. Відповісти на питання до семінарського заняття.
3. Виконати завдання (оцінюється в 5 балів).

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
Змістовий модуль 1. Мова. Мовлення. Мовленнєва діяльність.			
1	Тема 1. Загальні основи психології мови. Відмінність людського мовлення від засобів спілкування вищих тварин. Досвід навчання мавп людського мовлення.	2	5
2	Тема 2. Функціонально-сміслові типи мовлення як психолінгвістична і лінгвометодична проблема. А. Іванов-Смоленський про 3 основні форми тимчасових мовних зв'язків.	2	5
3	Тема 3. Психолінгвістичний аналіз розгорнутого і усного висловлювання.	2	5

	Фізіологічні механізми формування мовлення: безумовні, умовні рефлекси, збережений слух, зір.		
4	Тема 4. Вдосконалення лінгво-методичної системи в аспекті наступності і перспективності. Особливості утворення мовних рефлексів за М. Красногорським	4	5
5	Тема 5. Психолінгвістичні особливості формування мовних понять. Закономірності мовленнєвого розвитку (за Л. Федоренко).	4	5
6	Тема 6. Онтогенез мовлення Онтогенез мовленнєвого висловлювання, дискурсу.	2	5
7	Тема 7. Психолінгвістичні моделі породження та сприйняття мовлення. Роль мовлення в організації вольового акту.	4	5
8	Тема 8. Текст як об'єкт психолінгвістики. Артикуляційна програма та її місце в процесі породження мовлення.	4	5
9	Тема 9. Експеримент у психолінгвістиці. Експериментальне вивчення побудови висловлювання та зв'язного тексту Генезис регулюючої функції мовлення.	2	5
10	Тема 10. Імовірнісний прогноз та відновлення цілісності тексту Мозкова організація процесів декодування мовленнєвого повідомлення.	2	5
Разом за I модуль:		28	50
Змістовий модуль 2. Зв'язок психології мови з іншими науками та прикладні аспекти			
1	Тема 1. Проблеми етнопсихолінгвістики. Семантика тексту. Розуміння мовлення. Розуміння слова. Розуміння речень. Розуміння глибинної та поверхневої структури речення.	4	5
2	Тема 2. Патопсихолінгвістика. Розуміння тексту, дискурсу. М.І. Жинкін про породження, розуміння складного висловлювання. Особливості формування внутрішнього мовлення в онтогенезі. Концепція М.І.Жинкіна про універсальний предметний код внутрішнього мовлення.	4	5
3	Тема 3. Прикладні аспекти психолінгвістики в умовах воєнного стану. Розвиток мовлення дітей 2 року життя. Виникнення самостійного мовлення (друге півріччя другого року життя). Розвиток мовлення дітей 3 року життя. Становлення і розвиток звуковимови дітей молодшого дошкільного віку .Становлення і розвиток звуковимови дітей середнього дошкільного віку. Становлення і розвиток звуковимови дітей старшого дошкільного віку.	4	5
4	Тема 4. Інтерпретація смислів та моделі світу. Розвиток сенсомоторної логіки у засвоєння предметних відношень. Розвиток концептуальної логіки у засвоєнні	2	5

	семіотичних (знакових) засобів. Когнітивний аспект опанування мовою. Засвоєння дітьми дошкільного віку категорії присвійності, засвоєння виду дієслів.		
Разом за II модуль:		14	20

6.3 **Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.**

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в письмовому вигляді з використанням роздрукованих завдань. Завдання містять тестові запитання на вибір однієї чи кількох відповідей, а також відкриті запитання. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

Критерії оцінювання

Бал	Критерії
24-25	Студент вирішив всі завдання абсолютно вірно і повно дав відповіді на питання як теоретичного, так і практичного характеру. Логічно і послідовно аргументував і виклав свою точку зору.
20-23	Студент вирішив завдання з 1 помилкою, відповідь на питання містить повне розгорнуте, правильне та обґрунтоване викладення матеріалу, допущено 2-3 помилки при вирішенні практичних завдань.
15-19	Студент правильно і повно вирішив більшість, але не всі завдання, відповідь на запитання є не повністю аргументованою; допускає незначні неточності
10-14	Студент правильно вирішив половину завдань; думка викладена з порушенням логіки подання матеріалу. Студент правильно вирішив ситуацію, проте не зовсім слушно аргументує її, або враховує не всі, а деякі умови ситуації. Вирішує декілька завдань поверхнево.
5-9	Студент вирішив трохи менше половини завдань; може дати визначення поняття. Відповідь на запитання дає неповно.
0-4	Студент не вирішив більшість завдань або вирішив неправильно; відповіді на питання є неповними; неправильно обґрунтовує своє рішення.

6.4. Шкала відповідності оцінок.

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок.
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь).
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни.

8. Рекомендована література

Базова:

1. Куранова С.І. Основи психолінгвістики: навч. посібник [Текст] / С.І. Куранова. – Київ: Академвидав, 2018., 208 с. (серія Альма-матер)

Допоміжна:

1. Загнітко А., Михальченко М. Основи психолінгвістики [Текст]: науково-навчальне видання/ А. Загнітко, М. Михальченко – Київ: Академвидав, 2020. – 233 с.
2. Засєкіна Л.В., Засєкін С.В. Вступ до психолінгвістики [Текст]: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Л.В. Засєкіна, С.В. Засєкін – Острого: Нац. ун-т «Острозька академія», 2022. – 168 с.
3. Засєкіна Л.В., Засєкін С.В. Психолінгвістична діагностика [Текст]: підручник / Л.В. Засєкіна, С.В. Засєкін – Луцьк: РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2018. – 188 с.
4. Пахомова О.Л. Роль внутрішнього мовлення в розвитку психологічної культури спілкування[Текст] / О.Л. Пахомова // Матеріали збірника наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, 2022. – С. 544-555.
5. Холод О.М. Нооцентризм як нова методологія психолінгвістики [Текст] / О.М. Холод // Матеріали I міжнародного симпозіуму «Світ лінгвістики», 15-16 квітня 2018 року. – Кривий Ріг: Міжнародний дослідний центр «Людина: мова, культура, пізнання», 2018. – С. 20-31.
6. Коломійцева О.А. Навчальний посібник до спецкурсу «Психолінгвістика»[Текст] / О.А. Коломійцева / Київський держ. лінгв. ун-т. – К., 2020. – 131с.
7. Кондратенко Н.В. Український політичний дискурс: тексуалізація реальності [Текст]: Монографія / Н.В. Кондратенко.- Одеський на. ун-т ім. І.І. Мечнікова; відп. ред. О.В. Александрова. – Одеса: Чорномор'я, 2019. – 156 с.
8. Навчально-методичні матеріали до курсу «Основи психосемантики та психолінгвістики» / Київський національний лінгвістичний ун-т [Текст] / О.М. Лозова (уклад.). – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2022. – 21с.
9. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку [Текст]: Монографія / Л.О. Калмикова, Н.В. Марченко, С.Д. Дем'яненко, Л.А. Порядченко; За заг. ред. Л.О. Калмикової. – К.: ПП Медведєв, 2017. – 304 с.